

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plačati in tožiti se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 88.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE v Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, petek 6. novembra 1942-XXI

Cena posamezni številki lir 0'60

Razdeljevanje oblačilnih nakaznic v Ljubljani

Od včeraj dalje dostavljajo organi mestnega preskrbovalnega urada oblačilne nakaznice upravičencem, in sicer na dom, razen pripadnikom oboroženih sil, ki morajo prevzeti nakaznice v uradu.

Kot je bilo že javljeno se smejo oblačilne nakaznice uporabljati od 6. novembra 1942 in veljajo do konca leta 1943. Imamo samo dve vrsti nakaznic: sive barve za osebe, ki so že dovršile 4. leto, rožnate barve za otroke od 1. do dovršenega 4. leta. Otroci do enega leta ne dobe nakaznic.

Prejem oblačilne nakaznice mora podpisati vsakdo osebno, ali družinski glavar ali pa odrasla oseba v družini za člana družine. Podpisi morajo biti čitljivi, tako da se kasneje lahko ugotovi, kdo je prevzel oblačilno nakaznico. Osebe, ki so prišle v Ljubljano po 11. aprilu 1941., morajo podpisati posebno izjavo, ki bo priložena oblačilni nakaznici. Če bi pa taka oseba slučajno ne dobila priložene izjave, naj jo zahteva od raznašalca. Če prizadeti ne izpolni omenjene izjave, mu dostavljalec ne sme izročiti oblačilne nakaznice. Cena oblačilne nakaznice znaša 1 liro.

Naprosamo upravičence, naj bo v dneh dostave doma vsaj en član družine, zmožen podpisati prejem oblačilne nakaznice, in naj ima pripravljen denar. Reklamacije se bodo sprejemale po razdelitvi.

Posebej pa opozarjamo, naj družinski glavarji oziroma osebe, ki bodo prevzemale oblačilne nakaznice, vrnejo vse nakaznice onih oseb, ki so začasno ali stalno odsotne, in naj to zabeležijo na hrbtni strani potrdila. Pri stalno odsotnih je navesti tudi razlog odsotnosti in kraj bivališča. Začasno odsotni pa bodo dobili oblačilne nakaznice kasneje na uradu.

Prenos bivših jugoslovan-skih državnih papirjev

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino sporoča, da se z ozirom na čl. 7. sporazuma, podpisanega v Berlinu dne 22. julija 1941, državni papirji bivše Jugoslavije, ki se nahajajo na anektiranem ozemlju ene izmed nasledstvenih držav bivše Jugoslavije in ki pripadajo fizičnim ali pravnim osobam, ki imajo svoje domovinstvo in svoj stan v prvotnem ali priključenem ozemlju druge nasledstvene države, lahko prenesejo na osnovi predhodne odobritve pristojnih organov nasledstvene države, kjer so ti papirji deponirani.

Za papirje, prijavljene v smislu kr. uredbe z dne 1. junija 1941 št. 492, ki so deponirani pri zavodu »Banca d'Italia« v Ljubljani, daje dovoljenja Pokrajinski urad državne blagajne, Ljubljana, Puciničeva ulica 9. — V ta namen morajo prosilci vložiti prošnjo na navadnem papirju s potrdilom o pristojnosti in sedežu na prvotnem ali priključenem ozemlju druge nasledstvene države.

Slično bo pokrajinski blagajniški urad poskrbel za hitro rešitev prošenj za prenos, ki bi jih predložile fizične ali pravne osebe, ki pripadajo tej pokrajini, za prenos vrednostnih papirjev v njih lasti, ki so deponirani v priključenih ozemljih druge nasledstvene države. Tudi take prošnje se sprejemajo na navadnem papirju in morajo biti opremljene s potrdilom o sedežu in pristojnosti prosilca.

Zunanja trgovina Italije

(Po članku poslanika A. Gianninija)

V reviji »Europa S. O.«, ki izhaja v Milanu, je poleg drugih so-trudnikov napisal izredno pomemben članek tudi eden največjih diplomatskih voditeljev evropske zunanje trgovine in načelnik oddelka državnega sveta Amedeo Giannini. Ker so njegova izvajanja uživala pri nas vselej kar največje zanimanje, posnemamo tu njegove aktualne ugotovitve.

Kopni trgovinski stiki

Težave pomorskega prometa, ki so se z razvojem gospodarske vojne vedno bolj poostrovale in skoraj popolna ustavitve čezmorskih prevozov, povzročena z izbruhom vojne Japonske z Ameriškim zedinjenimi državami, ki je to stanje še poslabšala, so spremenile evropsko zunanjo trgovino v samo celinsko trgovino, ki se mora opravljati po kopnem. Odkar je v vojni tudi Rusija in se zato ne da uporabiti transsibirska železnica, nimamo tudi več nikake neposredne zveze z Daljnim vzhodom.

Položaj se torej lahko označi takole: 1. Japonska obvlada ves promet z državami, katerih zveze sama nadzoruje, 2. Zedinjene države vzdržujejo promet z ameriškim državami, kolikor niso tudi tam ogrožene zaradi podmornic v obeh oceanih, 3. Velika Britanija vzdržuje pomorski promet le v omejenem obsegu zaradi podmorniške vojne, izgubila pa je skoraj vse zveze z evropskimi državami in jih še nadalje izgublja in 4. evropske države, kolikor spadajo v vplivno območje Osi in vsi nevtraleci so pa svojo, posebno še kopno trgovino povečali.

Ker se je število držav, s katerimi je mogoča kupčija, zmanjšalo, je jasno, da se poskušajo ostajajoče zaloge blaga namesto tem oddati zdaj drugim trgovcem po potrebah posameznih držav. Sile osi imajo medsebojno in z nevtralnimi državami svobodno trgovino. Nevtraleci trgujejo z osnimi silami in s sovražniki teh sil, toda z omejitvami, ki so jim jih vojujoče države določile in ki so čedalje strožje. Vsi ti dostopni trgi popolnoma lahko prevzamejo ves presežek blaga, vendar se je izvoz po količini povsod zmanjšal, bodisi zaradi znižanja proizvodnje, ker so vse proizvajalne sile zaposlene v vojni industriji, bodisi zato, ker je narasla notranja potrošnja domačih izdelkov, kolikor vpliva nanjo manjši uvoz važnih surovin. Ne smemo pa poleg tega prezreti težkoč kopenskega prevoza, ki je dražji ko pomorski in čigar zasebna zmogljivost se zaradi vojaških potreb zmanjšuje.

V tem splošnem okviru evropskega položaja moramo presojati zunanjo trgovino Italije. Za leto 1942. lahko precej zanesljivo rečemo, da prevladuje skoraj popolnoma trgovina z Nemčijo in z ozemlji, ki jih ima ta zasedena, čeprav se več ne objavljajo dokazujoče statistike o tem prometu.

Zaveznici sta okrepili svoje sodelovanje na gospodarskem področju do iste stopnje kakor ju družijo na vojaškem področju. Trgovina s Švico, Portugalsko in Španijo je potekala mirno in redno,

z zadnjo so se stiki celo poživili, odkar se je notranje uredila. Znatno se je povečala italijanska trgovina s Švedsko, Finsko, Madžarsko in Slovaško. Z Romunijo, ki je zelo zaposlena za vojno proti Sovjetom, je ostal promet na prejšnji višini. Kupčije z Bolgarsko so zelo zadovoljive, s Turčijo se pa zaradi prekinitve železniškega prometa trgovina zmanjšuje, a s Francijo sploh ni nobenega prometa.

Glede preostalih balkanskih dežel se svobodni trgovinski promet predvsem z Grčijo še ni mogel obnoviti; nasprotno je treba tej državi še pomagati z dovozom živil, za katera pa nima kaj dati v zameno. Isto velja za Črno goro. Trgovina s Srbijo je skoraj popolnoma odpadla.

Načrt za vzhodne dežele

Za trgovino s Hrvaško, ki je naš najbližji sosed s skupno mejo v Ljubljanski pokrajini in v Dalmaciji, moramo ugotoviti, da vse

sili k razmahu in okrepitvi naše trgovine z njo, še tembolj ker so bila njej pripadajoča ozemlja že prej z nami v zelo živahnih trgovinskih odnosih. Zdaj se lahko zveže še toliko spopolnijo, kolikor se gospodarstvu obeh držav dopolnjujeta in nudita podstavo trajnega sodelovanja (in o čemer smo že pisali). K temu se pridružuje še neposredna bližina, torej kratke prevozne razdalje, nizek prevozni strošek za pomorski in za kopni promet, obala z mnogimi pristanišči, četudi ne z več železniškimi zvezami. Doslej še ni mogoče pregledati vseh možnosti, naglo pa se bo to sosedstvo uveljavilo v mirnem času in zlasti še, če se za to naredi temeljit načrt sodelovanja, ki bo ustrezal obema deželama. Že zdaj pa so se dosegle prav zadovoljive številke. Upoštevati se mora, da je izhodna točka za Balkan postal Zagreb in da se mora ves tok tega prometa ob upoštevanju naravnih pogojev poslej nasloniti na to novo usmeritev.

Premaknitve v surovinskem gospodarstvu

Potek sedanje svetovne vojne nima nič presenetljivejšega, nego je prevrtil sil v vojaško važnem surovinskem gospodarstvu. Največji viri in glavne zaloge surovin namreč danes nikakor niso več na strani sovražnikov, temveč na strani Osi oziroma Trojnega pakta. Do te presenetljive ugotovitve je prišel pred nedavnim sodruknik znanega ameriškega tednika »News Week«. Iz tega dejstva sklepa dalje, da so »zavezniki« vojno tako rekoč že izgubili, kajti medtem ko se oni za drugo fronto šele pripravljajo, so jim sile Trojnega pakta prevrtil svetovno gospodarstvo.

Zalogam vojaško važnejših surovin gre brez dvoma odločilni pomen ne samo za vojno temveč tudi za mirno dobo. Pa tudi glede samega prostora bi se dalo reči, da že razmerje, kako je porazdeljen svet, pomeni lahko odločitev za samo vojno in isti tednik je ugotovil, da so imele leta 1939.

Nemčija, Italija in Japonska v oblasti samo eno tridesetino zemeljske površine, samo eno dvajsetino rudnega bogastva in eno desetino prebivalcev tega našega planeta (Zemlje), zdaj pa obvladajo že celo osmino površine, eno tretjino prebivalstva in eno tretjino rudnega bogastva.

Obratno so se seveda v istem razmerju zmanjšale zaloge Zaveznikov: proizvodnja kavčuka od 50 na 10%, kositra od 63 na 26%. Poleg tega se pa pojavljajo tudi ovire v oskrbovanju in dejansko primanjkuje že zdaj ameriškim tovarnam raznih surovin, jeklar nam srednjega Vzhoda n. pr. kovin, kar prizadeva industrijo letal. Delo so morali zmanjšati na manj tedenskih ur v Ohiju in Michiganu. Proizvodnja kmetijskih strojev je padla v Indijani in Illinoisu od 80%one na 25%ono izrabo zmogljivosti prizadetih tovarn. Načrte za nadaljnjo elektrifikacijo so zmanjšali na 40%.

Novosti v tekstilni stroki

Na velesojmu v Budimpešti so bili prvič razstavljeni izdelki iz perlon svile, ki se izdeluje iz destilacijskih proizvodov premoga po postopku, ki je bil izumljen v laboratorijih nemškega koncerna I. G. Farbenindustrie. Na razstavi so izdelke tudi preizkušali ter dokazovali, da je odpornost perlon svile proti odrgnjenju dosti večja kakor pri vsaki drugi tekstilni surovini.

V Nemčiji bodo v kratkem zgradili prvo veliko tovarno za izdelovanje perlon svile, ki bo kmalu prišla v promet. V novi tovarni bodo izdelovali tudi umetne dlake in ščetine za krtače in čopiče, ki bodo po svoji odpornosti prekašale naravne surovine.

Najdeno je tudi nadomestilo za kapok, ki se uporablja za polnjenje blazin v tapetniški stroki. Domača surovina za nadomestek ka-

poka, ki ga je treba uvažati iz čezmorskih dežel, so semenska vlakna osata. Sadeže osata je treba zbirati takrat, ko se odpirajo in pridejo iz njih fina vlakna v dolžini 2 do 3 in pol cm. Za nadomestilo kapoka se uporabljajo tudi vlakna, ki se dobe od storžev trsa. Te storže so začeli zbirati v Nemčiji l. 1935. in l. 1938. so dobili iz njih nad 300.000 kg vlaken.

Namesto jute uporabljajo v raznih evropskih deželah ostanke in odpadke konoplje in lanene preje, v Španiji pa še posebej travo »sparto«, ki rase ob morski obali. Ta trava ima sicer trda vlakna, ki pa se dajo omehčati. Iz teh vlaken delajo vreče za žito. Tovarna jute v Valenciji je lani predelala 1.64 milijona kg jute in 3.37 milijona kg vlaken od trave »sparte«.

Gospodarska konferenca Trojnega pakta v Rimu

Dne 5. novembra se je pričela v Rimu v palači zunanjega ministrstva pod predsedstvom poslanika Ekselence Amedea Gianninija seja gospodarskega odbora Trojnega pakta. Navzoči so bili vsi nemški, japonski in italijanski člani odbora. V duhu popolnega sodelovanja je odbor pretresal nekatera važna vprašanja o gospodarskih stikih zmogovitih velesil trozveznega pakta.

Natečaj za pospeševanje kmetijstva

Z Ducejevim odlokom je bilo ta teden razpisano kmetijsko tekmovanje v novem gospodarskem letu 1942/43. Tekmovanje bo obsegalo pokrajinske tekme, nato pa vsedrjavno tekmo med pokrajinskimi nagrajenci. Tekmujejo sledeči pridelki: žito, krompir, zelenjava, sočivje, sladkorna pesa, krma; pa tudi živinoreja s posebnimi uspehi za večji pridelek mleka. Razpisane so nagrade za vso državo.

Podjetja se v ta namen delijo na: kmetijska velepodjetja ali veleposvetstva, če imajo več ko 80 ha obdelanega polja v pokrajinah Piemonte, Liguria, Lombardia, Veneto, Ljubljana, Dalmacija in Emilija, v drugih po 120 in 150 ha; na srednja podjetja (med 15 do 80 ha, oz. do 120 in do 150 ha za ostali dve skupini pokrajin); male kmetije so vse od 3 ha dalje do 15, 20 oz. 30 ha. S 6 lirami kolokovane prošnje za sprejem v tekmovanje je treba vložiti do 31. januarja 1943-XXI pri vodji kmetijskega pokrajinskega inspektorata za dotično pokrajino, kjer je zemljišče.

Odlok navaja vse podrobnosti za prijavljanje in določa porazdelbo nagrad zmagovalcem kakor tudi podrazdeljevanje med temi in uporabljanimi tehničnimi voditelji, ki dobe četrtino nagrade oz. sorazmeren delež, po nagrajenem pridelku. Za kategorijo veleposetev je določenih 15 nagrad po 100.000 lir, za srednja 15 po 50.000, za mala 20 po 20.000 lir.

Poklicna svetovalnica in posreovalnica

razpolaga še v tem letu z vajenskimimi mesti za kleparje, ključavničarje, tehtničarje, soboslikarje in pleskarje, črkoslikarje, tapetnike, mizarje, lesne strugarje, čevljarje, frizerje in frizerke, natararje in trgovske vajence.

Kdor bi si želel izbrati katerega izmed navedenih poklicev, naj se čimprej javi v Pokrajinski poklicni svetovalnici na Aškerčevi cesti v poslopiju šolske poliklinike med 8. in 10. uro dopoldne in 3. ter 4. uro popoldne, kjer bo dobil potrebne informacije in mu bo določen čas za preizkušnje.

Učna mesta bomo posredovali tistim, ki imajo za posamezne obrti potrebno šolsko predizobrazbo in ki bodo na osnovi psihotehnične preizkušnje spoznani za zmožne izvrševati enega izmed gornjih poklicev. Preizkušnja in posredovanje učnega mesta sta brezplačna.

Iz italijanskega gospodarstva

Nove predpise za razdeljevanje tekstilnih izdelkov in oblačilnih predmetov ter za osebne nakaznice je izdalo ministrstvo za korporacije, glavno ravnateljstvo za industrijsko potrošnja in so objavljani v uradnem listu »Gazzetta Ufficiale« št. 255 z dne 28. oktobra 1942-XX. Priložena je nova tablica točk.

Razstava avtarkije bo odprta v Torinu vzporedno s kongresom avtarkistov, ki se je pričel ta četrtek. Njen pomen je tem večji, ker prikazuje razne iznajdbe, ki so pripomogle k gospodarskim in tehničnim zmagam v vojni. Italijanska in nemška razstava obsega vsaka po 5 dvoran in bosta odprte do 15. t. m.

Pogajanja za sklenitev nove pogodbe o trgovinskem prometu s Finsko so se pričela v Rimu, kamor je že dospela finska delegacija pod vodstvom ministra Jalanta.

Vračanje praznih posod parfumerijske stroke ureja poseben odlok ministra za korporacije z dne 24. oktobra. Vsak proizvajalec mora javiti, katere posode želi zbirati in prevzemati od občinstva ter po kakšni ceni. Uradno izdelani sezname se bodo razstavili v trgovinah dotičnih izdelkov. Za vrnjene posode se bo plačevalo 70% vrednosti novih. Vsak kupec bo ob nakupu novega izdelka moral vrniti ustrezno staro posodo, drugače bo pa moral položiti kavčijo. Za to kavčijo je določena zmanjševalna mera; (štirikratna cena pri posodi, ki velja prazna 2 liri, trikratna pri posodi med 2 do 3 liri). Opozorilo o vračanju bo odslej tiskano in nalepljeno na posodah.

Mestna kmetijska podjetja za redno obdelovanje novih vojnih polj, predvsem za sočivje, se ustanovijo v vseh mestih s po več ko sto tisoč prebivalci. Uporabili bodo tudi prosta stavbišča ter jemali v zakup zapuščenca zemljišča. Največja mesta in Rim so si taka podjetja že ustanovili.

O pridelku vina poročajo iz vseh važnejših pokrajin, da je po množini prav zadovoljiv, po kakovosti pa spada med najboljše iz zadnjih petih let. Zlasti je trta dobro obrođila v južnih pokrajinah.

Da se omeji obsežno židovsko delovanje na borzah je izšla odredba, ki prepoveduje — kakor poroča »Agenzia econ. finanziaria« — Židom ne glede na državljansko vsakršno borzno delovanje špekulativnega značaja. Dovoljujejo pa se jim gotovinske ali terminske kupčije, toda le z izročitvijo ali odvzemom vrednostnih papirjev brez podaljšanj, ob mesečni likvidaciji. Mimo tega je določena za njih rodbinske enote meja skupnih poslov na borzi na 100.000 lir mesečno. Izvzeti so pri tem državni vrednostni papirji.

Zavod za socialno skrbstvo je izplačal lani 6551.4 milijona lir zavarovalnin in oskrbovalnin, za 3.4 milijona lir več ko leta 1940. Samo pokojnine v invalidno-starostnem zavarovanju so znesle 110.788.390 lir, ob koncu leta je pa bilo zavarovanih 744.824 pokojnin za 673.083.072 liri. Za poroko je bilo 66.247 izplačil v skupni vsoti 38,5 milijona lir in 412.379 za rojstva v vsoti 119.55 milijona. Za brezposelne je izdal Zavod 228 milijonov. Od 36.311 jetičnih je bilo 27.887 v sanatorijih in 8424 v ambulatorijih, za kar je bilo 330 milijonov izdatkov (od leta 1929—41 vključno 2.3 milijarde).

že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Šelenburgova 3
Telefon št. 22-72.

Novi predpisi in nove oblačilne nakaznice

Porazdeljevanje tekstilnih izdelkov in oblačilnih predmetov

Za novo poslovanje z nakaznicami je izšla sledeča naredba:

Clen 1. — Od 1. nov. 1942-XXI pa do 31. dec. 1943-XXII morajo potrošniki, tako odrasli obeh spolov kakor tudi dečki in deklice kupovati tekstilne izdelke, ki so vezani na nakaznice, samo s »posebno oblačilno nakaznico« (svetlosive barve), otroci obeh spolov od dovršenega prvega do dovršenega četrtega leta pa samo z »otroško oblačilno nakaznico« (rožnate barve).

Clen 2. — Naslovniki nakaznic iz prednjega člena smejo uporabiti po eno tretjino odrezkov z arabskimi številkami in po eno tretjino odrezkov z rimskimi številkami v vsakem naslednjih treh razdobjih:

1. od 1. novembra 1942-XXI do 31. marca 1943-XXI,
2. od 1. aprila 1943-XXI do 31. avgusta 1943-XXI,
3. od 1. septembra 1943-XXI do 31. decembra 1943-XXII.

Izjemoma je tudi v prvem teh razdobjih dovoljena nabava predmeta, za čigar nakup je treba po vrsti nakaznice odrezati več ko 40 ali 24 odrezkov z arabskimi številkami, ako dotlej ni bilo še nobenega nakupa z uporabo arabskih številk.

Clen 3. — Za nakup prejice za šivanje, vezenje, krpanje in podlaganje veljavne abecedne črke so A do I.

Crke A, B in C se morejo uporabljati v razdobju od 1. novembra 1942-XXI do 31. marca 1943-XXI, črke D, E in F v razdobju od 1. aprila 1943-XXI do 31. avgusta 1943-XXI, črke G, H in I pa v razdobju od 1. septembra 1943-XXI do 31. decembra 1943-XXII.

Clen 4. — Tabeli A (izdelki, ki so vezani na nakaznice) in B (izdelki, ki niso vezani na nakaznice), priloženi komisarski naredbi z dne 8. novembra 1941-XX št. 144, se nadomeščata s tabelama A in B, priloženima tej naredbi.

Clen 5. — Vse določbe, ki nasprotujejo določbam te naredbe ali ki z njimi niso združljive, se razveljavljajo.

Ljubljana dne 1. nov. 1942-XXI.
Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Tabela A. — Izdelki na nakaznice

I. Oblačilni predmeti, moški in dečki (razen pletenin in nogavic) (Zadnje, mastno tiskane številke pomenijo število točk.)

1. Jopiči (razen delovnih) za moške (dalje samo M): a) iz več ko 300 g na 1 m težkega blaga — točk 46; b) iz lažjega 31; za dečke (dalje D) in v meri 48—65 cm točk 24 in 15.
2. Telovniki: a) enako blago kot gori, za M 7 in 5; za D (do 50 cm) 4 in 3.
3. Hlače (razen delovnih) za M 30 in 20; za D do 95 cm dolžine 14 in 10.
4. Kratke hlače 17 in 10; za D, dolžina 35 do 40 cm 8 in 5.
5. Zimske suknje, plašči in površniki iz blaga nad 500 g/m 85, pod to težo 71; za D 66 do 95 cm 51 in 40.
6. Dežni plašči in pelerine iz gumiranega platna, celofana in dr. sint. snovi 22, ostali 42; za D dolžina 66 do 100 cm 12 in 27.
7. Srajce ne glede na obliko in rabo: a) z dolgimi rokavi, ovratnikoma in zapetnicami 14; — b) s kratkimi rokavi 10; za D dolžina 61 do 65 cm 8 in 6.
8. Ovratniki 1; 1.
9. Manšete, par 1; 1.
10. Kravate 2; 2.
11. Delovne halje seela (lutke): a) iz tipiziranih tkanin št. 3, 69 in 157 točk 25, b) ostale 45; za D nič.
12. Delovne jope iz enakih tip. tkanin 20.
13. Delovne hlače id. 10.
14. Spodnje hlače (ne pletene) dolge 8, kratke 5; od 27 do 35 cm 3.
15. Pižame nočne 22, dnevne 46; jopica do 65 cm 16, hlače do 95 cm 35.
16. Halje iz blaga nad 200 g/m oz.

- pod 53 in 41; do 1 m 35 in 23.
17. Kopalni plašči 30; do 1 m 18.
18. Žepni robci med 25 in 50 cm² 1; 1.
19. Drugi robci in šerpe (ne pletene): a) do 0,5 m² 3, do 1 m² 6, nad tem 12; za dečke enako.
20. Predpasniki in ogrtači 15; za D 66 do 90 cm 10.
21. Sali 17.
22. Kožuhi 120; nič.
23. Rokavice iz tkanine ali usnja 3.
24. Klobuki 5.
25. Čepice 3.

II. Oblačilni predmeti za ženske in deklice (razen pletenin in nogavic)

1. Obleka seela: a) iz blaga nad 200 g/m 44, pod tem 23; dolžina 61 do 90 cm 33 in 17.
2. Bluza, enako, 36 in 21; 48 do 65 centimetrov 25 in 14.
3. Dnevne srajce 9; do 40 cm 6.
4. Spodnje krilo iz blaga nad ali pod 200 g/m 18 in 19; 25 do 60 cm dolga 13 in 7.
5. Zimske suknje, plašči in površniki iz blaga nad ali pod 200 g/m 77 in 38; 66 do 95 cm dolžine 15 in 23.
6. Dežni plašči in pelerine: a) iz gumiranega platna, celofana in dr. sint. snovi 22, b) drugi 42; od 66 do 100 cm 12 in 27.
7. Srajce razen spalnih 6, spalne 13, 61 do 75 cm 4, spalne do 120 cm 9.
8. Hlače, ne pletene, 4; 37 do 45 centimetrov 3.
9. Spodnja krila in kombineže, ne iz pletenin 9; do 80 cm 6.
10. Domače in pometalne halje 15; do 90 cm 10.
11. Predpasniki: a) za delo 6, za postrežbo 3.
12. Kopalni plašči 30; do 1 m 17.
13. Pižame 22; jopič do 60 cm, hlače do 90 cm 16.
14. Halje iz blaga nad 150 g/m oz. pod 49 in 18; do 1 m 28 in 9.
15. Kostum za sončenje, ne pleten 12; hlače le 31 do 40 cm 10.
16. Žepni robci 25 do 50 cm² 1.
17. Drugi robci, rute in šerpe do 0,5 m² 3, do 1 m² 6, nad to 12.
18. Rokavice iz tkanin ali usnja 3.
19. Klobuki: a) klobučina, baržun, pletenine 4, iz slame, lubja in dr. v zvezi s tkanino 3; do 56 cm 3 in 2.
20. Sali 17.
21. Kožuhi: A. jagnječji, kozji, zajčji, mačji ali krčji: a) kazak do 50 cm 25, suknjič ali plašč od 51 do 90 cm 30, plašč nad 90 cm 40; 25, 30. — B. Drugi suknjiči 70, plašči 100.

III. Otroška oblačila (razen pletenin in nogavic); od prvega do spolnjenega četrtega leta

1. Obleke: a) iz blaga nad 200 g/m ali pa b) manj, skoki do 60 cm 17, lo-

- čene, jopič do 47 cm, hlače ali krilice do 34 cm 9.
2. Kratke hlače in krilca nad 200 gramov na meter do 34 cm 7, pod to težo 3.
3. Zimske suknjice, plašči, dežni plašči do 65 cm 17.
4. Srajčke do 60 cm 2.
5. Spodnje hlače do 26 cm 2.
6. Pižame do 90 cm 6.
7. Žepni robci do 25 cm², par 1.
8. Predpasnički do 25 cm 2.
9. Sali in rute, ne pleteni, do 0,5 kv. metra 3.

IV. Pletenine in nogavice

1. Pletenke, spodnje, vrhnje, kopalne: težke do 50 g 3, nad to do 100 g 6, do 150 g kos 9. Dalje po 3 točke za vsakih 50 g ali načelih 50.
2. Nogavice in nizke nogavice: moške in ženske za par 2; dečke do 26 cm 1, dekliške do 23 1/2 cm 1, mlajši do 18 2/3 cm 1.
3. Otroške, športne, mere kot zgoraj, 7, 5, 5, 1.

(Konec prihodnjič)

Tabela B. — Izdelki brez nakaznic

- Mašni plašči, perilo in paramenti za cerkev.
- Oblačila za novorojenčke, izgotovljena.
- Čepice in podbradniki za otroke.
- Žalni marokavniki in trakovi.
- Čipke, tuli in vezenine.
- Ročno vezene tkanine (če je vezena več ko polovica).
- Higienske servijete do 60 cm².
- Stezniki.
- Nedrci, intimni pasovi i. dr. pasovi.
- Naramnice, podveze za nogavice in za krčne žile, kolenke, potnice.
- Pozamentarija.
- Trakovi in trake do 20 cm širine.
- Ščitniki za nogavice.
- Aseptične obveze in gaze za zdravljenje.
- Dežniki in prevleke zanje.
- Drobna galanterija, tkana, zavita in pletena za okras, nad 5 cm široka.
- Zastavice in zastave, odznaki.
- Gumirane tkanine in njih izdelki za zdravstvo.
- Umivalniki in kadi iz takih tkanin.
- Posebne gum. tkanine za stroje.
- Platno za zaobalo.
- Platno za tehnične rabe (povoščno, gumirano, jadrovinna, cedilsko za stroje i. dr.).
- Tkanine in izdelki iz slame, papirja, stekla ali oblančja.
- Pergamentni in kožni nadomestki za torbarstvo.
- Športni predmeti iz tekstilnih snovi, ne oblačila.
- Rabljena oblačila v prodaji pooblaščenih trgovin.

Predpisi o klanju prašičev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je glede na svojo naredbo z dne 14. oktobra 1941-XIX št. 127 s predpisi o klanju prašičev in smatrajoč za umestno, da se uredita oddaja in klanje prašičev za priskrbo in razdeljevanje mesa in masti, izdal tole naredbo:

Clen 1. — Za zakol namenjeni prašiči so pod zaporom na razpolago Prehranjevalnemu zavodu Ljubljanske pokrajine, kateremu so lastniki prašičev dolžni oddati vse živali, kakršne koli teže, ki so določene za zakol.

Od oddaje so izvzeti prašiči, ki so določeni za družinsko porabo in za porabo zajednic in rejskih skupnosti v mejah iz členov 2. in 3. te naredbe.

Clen 2. — Meje, v katerih se prizna pravica do zakola prašičev izključno za družinsko porabo in porabo zajednic, se določajo takole: a) en prašič na leto za vsakih 5 družinskih članov ali manjši družini, do največ 4 prašiči; b) en prašič za vsakih 6 oseb, če prašiče rede zavetišča, bolnišnice, sanatoriji, dobrodne ustanove, oddelki oboroženih sil, verske združbe in konvikti; c) en prašič za vsakih 10 oseb, če redijo prašiče neposredno »dopolavori« pri podjetjih za izključno porabo v svojih menzah.

Clen 3. — Reja prašičev, določenih za družinsko porabo v rej-

skih skupnostih je dovoljena samo med po dvema družinama. Glede pravice do zakola po prednjem členu 2. se štejejo člani obeh družin rejske skupnosti kot pripadajoči samo eni družini. Razmerje rejske skupnosti mora biti razvidno iz prijave, katero mora poslati imetnik prašičev Prehranjevalnemu zavodu. V prijavi morajo biti natančno navedeni priimek in ime, bivališče in število družinskih članov prijavitelja in drugega so-rejca.

Clen 4. — Da dobijo dovolitev za zakol prašičev, dodeljenih v smislu členov 2. in 3., morajo rejci vložiti posebno prošnjo, iz katere mora biti razvidno število družinskih članov in da so res rejci.

Prošnjo je treba poslati preko občinskega urada, ki je dolžan nadzorovati pravilnost podatkov v njej. Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu, ta pa izda za vsakega prašiča, katerega zakol se dovoli, posebno dovolilnico.

Clen 5. — Vsi tisti, ki v smislu prednjih členov zakoljejo prašiče za družinsko porabo, ne morejo isto leto po dnevu zakola uporabljati nabavnih odrezkov živilskih nakaznic za trde masti in morajo predložiti v 15 dneh od tega dne te živilske nakaznice svojemu občinskemu preskrbovalne-

mu uradu radi odvzema nabavnih odrezkov za te masti.

Clen 6. — Upravičenci smejo zaklati prašiče za družinsko porabo, za porabo zajednic in rejskih skupnosti samo od 1. novembra do 31. aprila, če so prizadete osebe opravile v redu prijavo po členu 8. — Kolikor se prašiči v tem času ne zakoljejo, se določijo za oddajo na dogonih, ako bi prizadeti ne nameravali odložiti zakol na naslednjo klavno dobo.

Clen 7. — Vsi tisti, ki koljejo za družinsko porabo, morajo dati Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu na razpolago množine slanine, kakor so navedene v priloženi razpredelnici.

Rejci oddajo slanino, tudi tisti del, katerega je dolžan oddati so-rejec, pri stalnih zbiralnih postajah tvrdki ali pooblaščenču Pokrajinskega prehranjevalnega zavoda po načinu, ki ga predpiše ta zavod.

Rejci so odgovorni za to, da se blago ohrani v dobrem stanju do oddaje. Cena pa velja kakor jo določi Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino.

Clen 8. — Da bi se imela svinjereja pokrajine v sproti dopolnjevanem razvidu, kakor se je ugotovila s popisom po naredbi z dne 14. oktobra 1941-XIX št. 127, so vsi lastniki prašičev dolžni prijaviti Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu vse spremembe glede stanja po gornjem popisu tako glede nakupov živali kakršne koli teže ter prireje, kakor tudi prodaje in odstopa. Enakemu prijavljanju so zavezani vsi tisti, ki šele prično rediti prašiče. Po teh prijavah vodi Pokrajinski prehranjevalni zavod sproti dopolnjevanju kartoteko.

Clen 9. — Glede vseh določil o dogonih prašičev in glede oddajanja svinjskega mesa v potrošnjo veljajo določbe iz členov 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. in 11. naredbe z dne 14. oktobra 1941-XIX št. 127.

Clen 10. — Kršitelji določb te naredbe in predpisov, ki jih v izvajanju njemu poverjene pristojnosti izda Prehranjevalni zavod za Ljubljansko pokrajino, se kaznujejo po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 v denarju od 500 do 5000 lir, v hujših primerih pa z zaporom do dveh mesecev.

Clen 11. — Ta naredba, s katero se razveljavljajo vse njej nasprotujoče ali z njo ne združljive določbe, stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana 26. oktobra 1942-XX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Razpredelnica za oddajo slanine

določa ob zakolu enega prašiča za 2 osebi oddajo 6 kg slanine, za 3—4 osebe 3 kg, za 5 oseb 1. Pri 6 do 7 oseb odda družina, če zakolje enega prašiča, samo 1 kg; če zakolje dva prašiča pa mora oddati 7 kg slanine. Pri 8 do 9 oseb odda 1 oz. 4 kg, pri 10 oseb 1 oz. 2 kg itd.

Nemška uprava na Poljskem

Ob triletnici uvedbe nemške uprave na Poljskem je generalni guverner in minister dr. Frank podal izčrpen pregled o delu, ki ga je nemška oblast izvedla v državi. Dr. Frank je med drugim pohvalil zlasti gospodarski in finančni razvoj poljskega gubernija v teh treh letih, kakor tudi temeljito izboljšanje zdravstvenih razmer, pri čemer so se posebno odlikovali nemški zdravniki. Na področju nemškega vojnega gospodarstva postaja Poljska eden najvažnejših stebrov. V teh treh letih je bilo zboljšanih že 630.000 ha zemljišč in usposobljenih za kmečke pridelke, prav tako pa je bila urejena plovba na Visli in s tem prometna mreža v mnogočem izboljšana.

Italijanska industrija svile

Med industrijskimi surovinami, ki jih popolnoma obvladajo velesile trojnega pakta, je predvsem svila, ki je zapadnj vesilski dejansko sploh nimata, ker so glavne izvoznice in pridelovalke svile Kitajska in Japonska, v Evropi pa Italija. Po uradnih podatkih Fašistične federacije svilene industrije ima Italija vsako leto samo za izvoz približno tri milijone kg svile.

Iz istega vira so sledeči nadrobnejši podatki:

V Zvezi je vpisanih 87 tvrdk za pridelovanje jajčk, z letno zmogljivostjo do enega milijona unč. V alpskih pokrajinah, zlasti na sev-zhodu, v Umbriji in v Markah ter tja do Kalabrije se peča s sviloprejštvom nad pol milijona kmečkih družin, ki oddajajo letno do 25 milijard sviloprejk. Več ko 70.000 predic je zaposlenih pri 35.000 napravah za odvijanje nili iz kokonov. Statev imajo v Italiji več ko 26.000, od teh 16.000 v komskem okraju. Na njih izdelujejo svileno blago vseh vrst, do najumetnejše izdelanih tkanin. Te tkanine so znane po izrednih dinamometričnih lastnostih in so zaradi njih postale eno najmodernejših vojnih sredstev za sile Osi. Vaznost izdelkov iz svile je razvidna tudi iz dejstva, da gre večina izvoza zdaj v Nemčijo. Iz te svile izdelajo na tisoče padal, ki jih uporablja letalstvo pri napadih posebnega pomena, kakor na primer pred leti na Rotterdam in kasneje na Kreta. Iz italijanske svile so tudi obrambni in zaporni baloni nad važnimi mesti in pristanišči. Tako je pomen svile kot nekdanjega luksusa prešel v vojaško dragocenost.

Proizvodnja svile ima pa tudi velik socialni pomen, ker bo vedno zaposlovala visoko število človeških rok že zaradi posebnosti dela. Le izredno dobre vrste strojev so se mogle doslej uveljaviti v tej stroki. Kako važna pa je svila vsemu svetu, to je dokazala doba sankcij, ko je izvoz italijanske svile kljub bojkotu znašal skoraj 3 milijone kg, pa čeprav je bila letina 1935 za kokone zelo slaba in pridelek celo podpovprečen. Fašistična vlada je pravočasno poskrbela za izrabo tega izvoza.

Svileni izvoz Italije pa obsega znatno število vrst blaga in izdelkov. Izvažajo se surova svila vseh vrst, do najtanjše prejice, od surovih tkanin do barvanih v raznih odtenkih, pri čemer se izkazuje umetniški čut italijanskega ljudstva. Zato je bil izvoz italijanske svile vpeljan v vse dežele, celo na Daljni vzhod, a največji je bil izvoz v Anglijo, Zedinjene

države in Nemčijo. V nekaterih letih je dajala svila Italiji po vrednosti do 25% vsega izvoza.

Res pa je, da sama italijanska proizvodnja kokonov ne zadostuje za tolikšne množine blaga. Njene moderne odvijalne naprave bi lahko ukoristile še enkrat več kokonov. Zaradi tega so že prej uvažali v Italijo znatne količine suhih kokonov iz drugih dežel, a za samo izdelovanje svile si je pa hranila Italija prvenstvo. Leta 1929. je bil uvoz suhih po količini enak enemu milijonu kg svežih kokonov, in to iz Bolgarije, iz Jugoslavije, Turčije, Perzije in Rusije, tik do vstopa Japonske v

vojno se je celo znatno dvignil uvoz japonskih kokonov.

Zdaj seveda Italija ne izvažava svile ne Ameriki ne Angliji, uporabljajo jo sile Osi za vojne namene. Po vojni bo pa svetovni trg spet odprt za to odlično blago, kajti Italija ima tako važne in polne tehnične pripomočke te stroke, da bo vsestransko zadovoljevala vso Evropo. Vzhodne dežele lahko še bolj povečajo svoje pridelovanje kokonov, ker bo zmogljivost italijanskih in nemških tkalnic skoraj neomejena. A svila bo gotovo ostala vedno priljubljena kot trpežno in odlično blago za najraznejša oblačila.

Madžarska konjunktura

Sodelovanje v evropskem novem redu je prineslo Madžarski resnično dobo velikega gospodarskega razmaha, ki se kaže najbolj v njegovem povečanju površine in zalog, posebej pa še v vsej industriji in zunanji trgovini. To se pozna razločno vsem poročilom, ki jih je zdaj potrdilo polletno poročilo državnega statističnega urada.

Tako smo mogli že od pričetka te vojne v Evropi ugotoviti velike madžarske nove naložbe in silen razmah oboroževalne industrije, od katerega so pridobile tudi ostale veje industrijske proizvodnje, posebno pri državnih nabavah. Sredi leta 1941. so bile končno priznane tudi nove cene na višji podstavi in popustila je dotlej preokorna zapora cen za industrijske izdelke.

Napredek rudarske in težke industrije

Premogovna industrija si je leta 1941. še nadalje opomogla, ko so bile dokončane nove naprave za zvišanje proizvodnje, potrebno tudi za kritje porabe premoga v novih pokrajinah, ki so skoraj brez premogovnikov. Poraba za kurjavo je bila strogo urejena z nabavnimi knjižicami, je pa vendar skupno s porabo koksa narasla za 6%. Zvišal se je tudi uvoz od 10 na 12% za kurivo, splošno pa za 60%, ker je narasla poraba premoga v električnem gospodarstvu do 2% celotne domače proizvodnje.

Poleg premogovne se je izredno povečala proizvodnja železne rude, kar je bilo tembolj potrebno, ker je bil za nekaj časa odpadel balkanski dovoz. Zvišal se je dovoz iz Slovaške. Zadovoljivo je bilo kritje s koksom, s svincom in cinkom.

Velika naročila so težko industrijo zaposlila do polne zmogljivosti. Zgraditi je bilo treba nove električne centrale, novo tvornico

aluminija in ojačiti mehanično industrijo. Narasla je tudi oddaja kmetijskih strojev. Vse to je zahtevalo tudi najem in izučitev novih delovnih sil.

Stavbena industrija

se je bila v lanskem letu najprej močno razmahnila, morala pa je delno popustiti, ko je jelo primanjkovati gradiva. Izvršil se je velik načrt za gradnjo 5000 hiš na poplavljenem ozemlju, h katerim je pa prispeval državni kmetijski varovalni zavod. Dosti je bilo dela tudi z zaklonišči. Industrija stavbenega gradiva je bila zato ves čas dobro zaposlena. Apenence so bile izjemoma še novembra v obratu. Poraba apna je pa narasla za 20%. Ves čas je preživljala pravo konjunkturo vsa lesno-žagarska industrija, ki je že obsegla tudi nove pokrajine.

Druge industrije

Kljub nerednim dobavam surovin je napredovala tudi kemična industrija, posebno zaradi pridobitve novih pokrajin (Transilvanija). Obsegla je nove vrste izdelkov, petrolejske: vazelino in mazi-va. Povečala se je proizvodnja kislin, kisika, klorina in dr., tudi vsa medicinska proizvodnja, proizvodnja izolatorjev itd.

V papirni stroki se je izvajala pogodba z Nemčijo, zato izdelava rotacijskega papirja ni tako napredovala. Sezidana pa je bila nova tovarna za predelavo trsja.

Usnjarska industrija je pogrešala uvoz surovine, prišlo pa je do veljave predelovanja svinjske kože. Država je uvedla 80%no izrabo. Ustanovljen je bil poseben gospodarski odbor za to stroko in za izdelavo obutve.

Za tekstilno industrijo je najprej občutno padel uvoz bombaža, potem še dovoz ruske volne in zmanjšal se je uvoz umetnih vlaken iz Nemčije. Ves čas pa so lahko polno obratovalne tovarne z raionom in umetnimi vlakni, ki jim je dobavljala Italija. In res je poraba teh dveh polysurovin narasla od 80 na 100 tisoč q. Omejitve je morala trpeti tudi industrija kavčuka. Del odpuščenih moči je lahko zaposlila oboroževalna industrija. Izvoz je bilo treba omejiti v živilski proizvodnji, bolje pa so bili zaposleni veliki budimpeštanski mlini, in to zbog ponovne priključitve nekdanjih žitnih območij.

Dobro je uspevala industrija piva, ker je bilo vino predrago. Potrošnja piva se je podvojila, zato pa je upadel izvoz slada. Seveda pa je še vedno najboljše uspevala vojaško važna konzervna industrija. Primanjkovalo je celo stekla za večjo porabo posod. Zelo

krepro se je stvarno povečala sladkorna industrija, vendar pa je izvoz na ugledni višini. V Švico je Madžarska izvozila 1000 ton sladkorja v kompenzacijo.

Zunanja trgovina

Letošnji zunanje-trgovinski promet izkazuje v prvem polletju še nadaljnjo živahnost. Izvoz je bil vreden skoraj pol milijarde pengovjev, uvoz 465.4 proti lanskim 304 in 306 milijonom. V tem prometu je izredno narasel delež Italije: uvoz iz nje od 50 na 150 milijonov pengov, izvoz njej od 48 na 90 milijonov. Uvozni delež Italije v odstotkih je napredoval od 20.5 na 32.2, izvozni od 14.4 na 18. Madžarska je torej bila v tem polletju pasivna proti Italiji za 60 milijonov, kar bo lahko izravnala po novem trg. sporazumu.

Znatno so se povečali tudi gospodarski stiki Madžarske z Nemčijo; od te je uvozila v letošnji prvi polovici za 225 milijonov pengovjev (lani 185), izvozila pa za 272 (179). Nemški delež je pa nazadoval kljub temu znatno; v celotnem madžarskem uvozu od 58.7 na 48.4%, v izvozu od 60 na 54.4%.

Javna dela v pokrajini Trieste

Za pokrajino Trieste sestavlja »Il Piccolo« pregled lepe vrste javnih del, ki jih je na njenem ozemlju izvršila uprava v dobi fašističnega režima. Pregled navaja predvsem te vrste javnih del:

Za nove ceste in ureditve cest je bilo izdanih blizu 11 milijonov lir, in to na progah Muggia, Redipuglia, Vipacco, Grado, S. Canziano (dohodi in stopnišča v jamo), morski dostop v Grado. Veliko je bilo tudi manjših del in popravil tako državnih kakor tudi občinskih cest, mostov in varnostnih zidov. V navedenih izdatkih seveda ni všteto redno vzdrževanje cest, ki so vse zelo skrbno upravljane.

Za nove zgradbe, ki jih seveda ne moremo tu imensko naštet, je bilo izdanih nad 14 milijonov lir. Med njimi so nekatere vojašnice oziroma poveljništva kr. karabinerjev in vojske v pokrajini, pa tudi povečanje šol in drugih zavodov, n. pr. Tehničnega zavoda »Leonardo da Vinci«, paviljon za psihiatrijo in hiša za nameščence bolnišnice, protituberkulozni disperzerji, Tehnični inštitut »F. Crispić« v Monfalconu, otroško zavetišče v Postumiji. Še večje je bilo število raznih dozidav in popravil hiš in uradov.

Za električne in vodne naprave

na Krasu in za razsvetljevalne napeljave je bilo porabljenih nad tri milijone lir. Zelo dosti je prispevala pokrajina poleg tega za mladinske domove in za šole, pa tudi za zdravilišča in parke, poleg tega je prispevala k gradbenim delom drugih ustanov. Posebej bi se morale oceniti tudi skrb za socialno zaščito in razne naprave tujskega prometa, ki so se stalno pospeševale, čeprav se je večkrat delo moralo odložiti na mirne čase.

Franciška ulica 3

Službeni list

za Ljubljansko pokrajino objavlja v 88. kosu z dne 4. novembra 1942-XXI: Naredbo o določitvi časa za zatamnitev — Naredbo o določitvi prodajnih cen za zdravilna zelišča in olja ter zobne paste (v ceniku za zdravilne specialitete) — Maksimalni cenik št. 8 in Cenik za zelenjavo in sadje št. 22.

Italijansko trgovinsko pravo

Dr. Milan Škerlj.

(Predlogi)

D'Amegliov načrt je bil v celoti boljši od Vivantejevega. Na mnogih mestih so bile določbe popravljene in dodane smotrne nove, tudi razvrstitve je bila vobče pravilnejša. Določbe o delniških družbah so bile v primeri z Vivantejevim načrtom blažje. D'Amegliov načrt je znatno vplival na mnoge določbe novega jsl. trg. zakonika.

III. Codice di commercio, progetto ministeriale.

9. D'Amegliov načrt pač glavno zato ni postal zakon, ker ni bil dovolj v skladu s fašističnimi načeli in pogledi na gospodarstvo in korporativno ureditev države, ki so se končno oblikovali prav v tistih letih. Preteklo je precej časa, v katerem so se nova načela preskušala v življenju, l. 1940. pa je izšel nov načrt, ki je dosledno prilagojeval trgovinskopravne institucije novemu redu. Po čl. 15 je »trgovec v organizaciji in izvrševanju podjetja podvržen korporativni disciplini po predpisih poklicne ka-

tegorije, kateri pripada, in po običajih načelih, ki jih izraža »Carta del lavoro«. Načrt se je delil na šest knjig. Prva — splošne določbe — v prvem naslovu ni določala, kdo je trgovec in ni naštel vrst trg. poslov, marveč je izhajala od pojma trg. podjetja (impresa); trgovinska naj bo vsaka kot podjetje organizovana delavnost, ki so ji predmet določne »operacije«. Izvzeta je bila poljedelska in živinorejska delavnost, tudi če je organizovana kot podjetje, pač pa je bilo priznano, z določnimi pogoji, kot trgovinska delavnost tudi predelavanje in odsvajanje poljedelskih in živinorejskih proizvodov. Trgovinsko ni poklicno izvrševanje rokodelstva, pač pa poklicno izvrševanje prodaje blaga na drobno v obliki male trgovine in poklicno opravljanje mešetarstva. Razen tega je poznal načrt absolutne trg. posle: odošaji, ki nastajajo iz kroženja kreditnih papirjev, borzne terminske pogodbe o takih papirjih, odošaji, ki se tičejo morske in zračne plovbe. Osnovni pojem je torej bilo »podjetje«, ki pa ni bilo definirano. Obrazložitev se je sklicevala na pojem, ki ga dajejo gospodarstveniki: »podjetje kot organizovana delavnost« (str. 12). Drugi naslov je govoril o trgovcu

kot nosilcu podjetja; tretji o njegovih splošnih dolžnostih (registracija, knjige), četrti naslov je uvedel, ne da bi ga definirali, pojem »azienda«, rekli bi morda »trgovina«, ne v abstraktnem, temveč v smislu skupnosti konkretnih sestavin trgovanju namenjene imovine.² Prav v tem smislu je dajal načrt določbe o odošajih, ki jim je predmet »azienda«, torej o prenosu »trgovine«, o učinkih prenosa na dolgove, terjatve, tekoče posle, o prehodu po dedovanju, o užitku in zakupu itd., določbe, ki jih pri nas pogrešamo in ki jih je le deloma dala tretja novela. Trg. register naj vodi zborna sodišča prve stopnje (tribunale), v podrobnostih je precej razlik od našega sedanjega, manj od novega jsl. trg. zakonika.

10. Bistvene so bile spremembe v drugi knjigi (trg. družbe in združitve). Splošne določbe so se skrčile na tri člene. Trgovinska bi bila tista družba, ki ji je predmet trg. podjetje; brez ozira na predmet podjetja bi bile trgovinske javna trg., komanditna, delniška, komanditna delniška in

² Seveda »aziende« poljedelskega podjetja ne bomo mogli imenovati »trgovino«.

družba z o. z., če so zakonito ustanovljene.

Trgovci so torej zlasti lahko tudi združitve, ki niso trg. družbe v tradicionalnem smislu, ker niso zakonito ustanovljene, če jim je predmet delavnosti trg. podjetje, toda one niso pravne osebe; za nje naj veljajo poleg pogodbe določbe državljskega prava, kolikor niso spremenjene z določbami 11. naslova druge knjige. Vsaka v načrtu navedena »prava« trg. družba je bila obdelana bolj samostalno kot v sedanjem zakonu in prejšnjih načrtih, skupne določbe za vse vrste družb so odpadle. Vendar pa je načrt še dajal skupne določbe za javno trg. in za navadno komanditno družbo. Obširen in posebno podrobno izdelan je bil naslov o delniški družbi; rekel bi, da se mu je poznal precejšen vpliv novega nemškega delniškega zakona. Spremembe proti zakonu in prejšnjim načrtom so bile velike, že samo ime je bilo spremenjeno v »società per azioni«, priznan je bil koncesijski sistem,³ dan je bil vzorec razporeditve bilance, dani natančni predpisi za ocenitev imovinskih predmetov

³ Uveden s posebnim zakonom že leta 1935.

v inventarju, urejene družbe narodne važnosti in družbe z udeležbo javnih teles, itd.⁴ Kar se tiče zadrug, se je tudi ta načrt držal sedanjega zakona, pripuščen pa je bila za »cooperative« tudi oblika družbe z o. z., v podrobnostih je bilo precej razlik. — Nabavni, proizvodni, prodajni konzorciji so združitve več podjetij iste ali sorodnih poslovnih strok; namen jim je ureditev nabav, proizvodnje ali prodaje. V prvi vrsti veljajo zanje posebni zakoni, načrt daje le subsidiarne določbe.

11. V tretji knjigi so bile urejene trg. pogodbe. Splošne določbe sedanjega zakonika in prejšnjih načrtov so odpadle, načrt je bil zamišljen kot dopolnitev obligacijskega dela (občega) državljskega zakonika; načelno je dajal določbe samo za tipično trg. »operacije«, za operacije, ki so redno predmet v to svrhu organizovane podjetja, in za absolutne trg. posle, izzemši posle, ki so v zvezi z morskimi in zračnimi plovbo.

(Dalje prih.)

⁴ V zadoščenje nam je lahko, da se da prav ob tem novejšem načrtu spoznati, kako sodobne in napredne so tudi mnoge določbe o delniški družbi v novem jsl. trg. zakoniku.

Maksimalni cenik št. 8

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je na podlagi naredbe št. 17 z dne 9. maja 1941/XIX določil naslednje maksimalne cene v prodaji na drobno in debelo za spodaj navedeno blago (v oklepajih so navedene ev. dosedanje cene):

Na drobno:

Cene na drobno, pri katerih je všteta trošarina, veljajo za mestno občino ljubljansko in so določene takole:

Kruh iz enotne moke v kosih od 100 do 200 g 2.40 lire za kg, do 500 g 2.30, do 1000 g 2.20 lire za kg; testenine iz enotne moke 4.15 lire; enotna pšenična moka 2.75 (2.60); enotna koruzna moka 2.20; riž »Splendor« 3.15; fižol navadni 6 lir (4.65), boljši 6.90 (5.25).

Jedilno olje (olivno) 15.80 za liter; surovo maslo 28.90 za kg; slanina soljena 19 lir za kg; mast 18 lir za kg; marmelada v steklenih lončkih do 1 kg, I. vrste 18.20, II. vrste 15.90; v posodicah iz lepenke do 1 kg, I. vrste 16, II. vrste 14.30 lire; v posodah iz lesa ali drugačnih do 1 kg I. vrste 14.90, II. vrste 13.20 lire; v posodicah iz lepenke od 1 do 5.5 kg, I. vrste 13.70, II. vrste 12; v posodah iz lesa od 1 do 5.5 kg I. vrste 13.80, II. vrste 12.10; v žebričkih iz lesa od 6 do 25 kg I. vrste 12.90, II. vrste 11.50 za kg; trda marmelada v kosih po 50 g bruto 0.70 lire za kos, po 100 g 1.40 lire, 250 g dalje neto 3.50 lire, 500 g 6.70 lire, 1 kg 12.80 lire, 5 kg 59.80 lire za kos;

marmelada s sadjem v kosih, trda, v oblikah do 400 g, v parafimiranem papirju in kartonu s 100 kosčki 7.20 lire; paradižnikova konzerva, dvakrat zgoščena, odprta ali v dozah 11 lir, trikrat zgoščena 12 lir za kg.

Kis: 4% vinski kis 5.20, špiritni kis 3.20 lire za liter.

Mleko: 2.20 lire za liter (2); kondenzirano mleko v dozah po 880 g 15.90, po 385 g pa 7.55 lire za dozo.

Sladkorna sipa 7.90 lire za kg, sladkor v kockah 8 lir za kg.

Mehka drva, razžagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 34 lir za stot; trda razžagana franko skladišče trgovca v Ljubljani 38 lir za stot; bukovo oglje 1.30 lire za kg; v vrečicah 1.65. Enotno milo, ki vsebuje 23 do 27% kisline, 4.50 lire za kg.

Na debelo:

so se spremenile cene samo temle pridelkom: Pšenična moka enotna 241.30 lire za stot (prej 227.30); fižol navadni, cena za stot 520, boljši 600 lir (prej nizki 405, visoki 455).

Cene na debelo veljajo za pokrajino, franko skladišče prodajalca, brez trošarine.

Blago, za katero so bile cene objavljene v prejšnjih maksimalnih cenikih, sedaj pa cene ne bi bile vsebovane v ceniku, se prodaja po prejšnjih cenah, če ni bila za dotično blago z odločbo Visokega komisariata oz. odseka za cene odobrena drugačna cena.

Gospodarske vesti

V tarifi za zdravilne specialitete so se z naredbo Visokega komisarja z dnem 4. novembra t. l. spremenile cene za »Prasko domačo mast« tvrdke Bulc splošno za 30%. Pri drogah so se določile cene na debelo za: rman, brezovo listje, kumino, preslico, smetliko, srčno moč oz. steznik, hrastovo lubje, omelo, jelkovo eterično olje in za brinjevo olje. Prav tako so v tej naredbi določene cene za zobne paste »Novodont« (tvrdke Cotič R. v Ljubljani) ter velja tuba odslej 6.15 lire.

Hrvatski Osrednji delavski zavarovalni urad in »Merkur« imata zavarovanih 243.362 delavcev in nameščencev, med temi največ tekstilnih, gozdarskih in hišnih, s povprečno dnevno mezdo 65.01 kune ter skupnim mesečnim zaslužkom 295.55 milijona kun.

Petrolejska delniška družba »Uljanik« v Zagrebu, ki pridobiva predvsem zemeljski plin, si zviša delniško glavnico na 30 milijonov kun. Podjetje sodeluje z industrijsko družbo Metan za industrijo barv.

Industrijska in trgovinska družba Albert v Zagrebu, d. d., je zvišala glavnico od enega na petnajst milijonov kun.

Zaradi zmanjšane stopnje sladnega ekstrakta v pivu se bo znižala na Hrvatskem tudi trošarina na pivo, ki je bila določena po prejšnji jakosti. Za 100 l neprevretega piva 4 do 7 stopenj slada se plača trošarinski dodatek razlike do 700 kun, pri močnejšem ko 7 pa do 8 stopenj 800 kun, šele nad to stopnjo se plačuje 100 kun za hl-sko stopnjo.

Hrvatska zimska pomoč se organizira po nemškem primeru. Izdala bo za prodajo zgodovinsko pomembne znake, zbirka prispevkov pa bo pritegnila obvezno vse javne nameščence.

V Atenah se je ustanovila Italijansko-nemška družba za svilo z 10 milijoni drahem glavnice. Pospevala bo svilogojstvo. Predsednik družbe je Carlo M. Zanotti.

Zvišanje glavnice je izvedla državna premogovna družba Azienda Ligniti Italiana, ki ji je za nadaljnja raziskovanja odobrena subvencija po 3 milijone lir na leto za ves čas vojne. Glavnica se zviša od 60 na 100 milijonov lir.

Predlog švicarskega državnega proračuna obsega za varovanje

neutrarnosti postavko 5.26 milijarde šv. frankov izdatkov.

3.80 švedske krone velja kg sintetičnega mesa, ki ga izdelujejo iz sproščenih beljakovin ob pridobivanju celuloze. To »meso« ima tudi še druge hranilne snovi in je dobro s kruhom in drugimi jedmi. Prva ga je pričela izdelovati tvrdka Mjölby.

Svedska je uvedla zaporo cen za večino uvoznih predmetov, kot podstava pa je določila oktoberske cene. Nadaljnji ukrepi se pripravljajo v zvezi z načrtom, ki naj prepreči inflacijo.

Kljub zaplembi zalog kinina je pričelo Angliji primanjkovati tega važnega zdravila, zlasti v Indiji, kjer je zaradi velikih dežev in poplav letos malarija posebno huda. Za malarijo umre v Indiji letno približno milijon ljudi, pridelovanje rastlin za kinin (chinchome) pa je šele začetno. Letos poskušajo zato uvesti nasade po nekem uspelem ruskem zgledu. Glavni proizvajalni deželi sta Java in Nizozemska Indija, kjer so nasade poželi Japonci. Stiska Indije pa je tem hujša, ker primanjkuje tudi semena; vsa krivda pa se zvraca na Angleže, ki niso znali zavarovati zalog.

Iz Sirije, Irana, Iraka in Egipta poročajo o vedno hujši gospodarski krizi, ker ni dovoza kuriva ne živil, pač pa se pojavlja preobilica denarja, ki žene cene žita navzgor. Iz Indije pa poročajo o zastoji v industriji zaradi nemirov in sabotažnih dejanj.

Angleške petrolejske rafinerije pri Mosulu so zažgali Arabci in do sedaj še niso omejili požara. Škoda se ceni že zdaj na 8 milijonov funtov sterlingov.

Odbor za umetni kavčuk v Angliji se ukvarja z načrtom za ustanovitev lastne industrije sintetičnega kavčuka, ker se ne more več zanesti na dobave iz Amerike in tudi ne na prevoz blaga čez ocean. Za postavitev lastne tovarne bi pa potrebovala Anglija vsaj eno leto časa.

Francija je postavila vso neobdelano zemljo pod državno nadzorstvo, ker se je že leta 1939 pokazalo, da so izredno velike ploščine ostale neobdelane.

Hongkong ima od 1. novembra dalje spet redne brzojavne zveze z Mandžurijo in vsemi deli Kitajske pod japonsko upravo.

Denarstvo

V bolgarski denarni obtočnici so sprejeti bankovci nove izdaje (1938) po 500 in po 5000 levov.

Romunska državna banka je zvišala svojo glavnico od 500 na 625 milijonov levov.

Pri bivših jugoslovanskih državah se na Madžarskem ob zamenjavi uporablja tečaj 10 din za 1 pengő.

Za novo finsko notranje posojilo ene milijarde mark je določen začetni tečaj na 98,5%. Obrestovanje je 5%no in amortizacija 10 let.

Srbska državna banka je zvišala obrestno mero za državne blagajniške zapise s 1. novembrom od 2-3% na: 3,25% za letne, 3 za tričetletne, 2,75 za polletne in 2,5% za četletne.

Državni dohodki Grčije so narasli v prvem polletju na 6508 milijonov drahem proti 1909 mil. lanskim. Od tobaka je bilo dohodka 3847 (981) milijonov, od taks 617 (11) milijonov drahem. Te vrste dohodkov so zastavljene za zunanja posojila. Znaten je napredek dohodkov.

V Transnistriji je prevzela Rumunija tudi finančno upravo in bo uvedla lej. Pri zamenjavi velja za nemško marko tečaj 60 levov. Romunska državna banka in poštna hranilnica ustanovita svoji posebni centrali za pokrajino in po večjih krajih podružnice. Sporazum je bil podpisan 15. oktobra. Romunski guverner se preseli v Odeso.

Trgovinski register

Izbrisale so se tvrdke: »Arbor« lesna trgovinska in industrijska d. d. v likvidaciji v Ljubljani, zaradi končane likvidacije;

Fratelli Javornik — Brata Javornik, industrija in trgovina z lesom v Ljubljani, ker sploh ni poslovala, in

Manufaktura Novak, družba z o. z. v Ljubljani, zaradi končane likvidacije.

Izstavljamo

cirkularne čeke na Credito Italiano, izvršujemo bančne nakazila ter vse ostale bančne posle po vsej Italiji

Kreditni zavod

za trgovino in industrijo

v Ljubljani

Prešernova ulica 50

NORILLER LUIGI

Commercio articoli cartoleria
FIUME
Via Carducci 14
Telefono 13-53

Trgovina s papirniškimi predmeti
Telefono 13-53

S. A. LEJET

Via Petrarca 8, Trieste

Industria cioccolato — caramelle — cacao ed affini
Fondata nel 1875 — Importatrice — Esportatrice in tutti i Paesi del mondo

Industria cioccolato — karamel — kakava in slično
Ustanovljena 1875. leta — Uvoz — Izvoz v vse dežele sveta

TISKARNA MERKUR

Ljubljana, Gregorčičeva 23

LASTNA KNJIGOVEZNICA

se priporoča za cenjena naročila, ki jih bo izvršila **hitro, lično in po umetni ceni** TELEFON 25-52

Tiska knjige, brošure, časopise, kuverte, račune, letake, valbila, posetnice, posmrtna naznanila itd. v eni ali več barvah

KNJIGOVEZNICA

Ljudske tiskarne

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6

a) Knjigoveški oddelek: b) Torbarski oddelek:

Vezave vseh vrst od preprostih do razkošnih
*
Zaloga poslovnih knjig in rastiranih papirjev za knjigovodstvo
Izdelovanje kovčgov, potnih in damskih torbic, aktovk, listnic, denarnic in sličnih galanterijskih izdelkov.

Solidno in priznано delo.

Il mio bambino è a letto con l'influenza...
Moj otrok je zbolel za influenco...

Le così ac forme influenzali comprendono, accanto alla vera influenza, quel complesso di malattie invernali rappresentate da tosse, febbre, faringiti, tracheiti, bronchiti.

In tutti i malanni da raffreddamento è rimedio sovrano la

In vendita in tutte le farmacie
Dobi se v vsaki lekarni

Tako zvane oblike influence obsegajo, poleg resnične influence, še množico zimskih obolenj, kakor so kašelj, mrzlice, vnetja grla in sapnika, bronhitis.

Proti vsem boleznim prehlada vam pomaga

RODINA

Contro il raffreddore e le forme influenzali
Zoper prehlad in oblike influence

E' INUTILE SOFFRIRE!
ZAKAJ BI TRPELI!

CONSORZIO NAZIONALE PRODUTTORI ZUCCHERO
Via Garibaldi 7 GENOVA

Egidio & Pio Gavazzi
S. A. - D. D.
MILANO
CORSO MAGENTA, 48
Telef.: 80-151 - 80-152
Telegr.: Ploggia - Milano
Tessitura di seta, raion, cotone
— Tutti i tessuti per ombrelli
— Tessuti per paracadute —
Fodere — Biancheria
Tkalnica za svilo, rajon, bombaž — Vsakršne tkanine za dežnike — Tkanine za padala
Podloge — Perlo
Rappresentante a Lubiana
Zastopnik v Ljubljani
Alejz Dular — Tel. 2880

Rag. B. Baruffaldi
Via Gesù 12 - Milano (2)
Prodotti chimici per l'industria e agricoltura
«RIOLITO» il detersivo per tutte le industrie
«CANDOR» Bucato perfetto senza sapone
Kemični izdelki za industrijo in kmetijstvo
«RIOLITO» lužilo za vse industrije
«CANDOR» najboljši pralni prašek brez mila

Manifattura Superfibro (Tovarnica umetnih vlaken)
CARMINATI
MILANO
VIA PIETRO VERRI, 4
FILATI DI LANA DI CELLULOSA
PREJA IZ STANIČNE VOLNE
SUPERFIBRO (Brevetati)
UMETNA VLAKNA (zak. zajamčena)

LANIFICIO ROSSI
SCHIO (Vicenza)
Stabilimenti: Schio — Rocchette — Piovebelvicino — Cogollo — Marano Vic. — Vicenza — Piacenza
Fusi 120.000 — Telai 2.500 — Operai 9.000
PRODUZIONE
Filati di lana misti, pettinati e cardati, per tessitura, maglieria, bonetteria ecc. — Tessuti di lana e misti, pettinati e cardati, uniti e fantasia, per uomo e donna — Panni militari — Feltri — Coperte — Stamine per bandiere
120.000 vreten — 2.500 stave — 9.000 delavcev
PROIZVONJA
mešanih volnenih prej, česanih in gradašanih, za tkalnice, pletilnice, čepice l. dr. — Volnene in mešane tkanine, iz česane in gradašane volne, gladke in fantazijske, za moške in za ženske — Voljaško sukno — Klobočevina — Odeje — Blago za zastave